

ZMECHANIZOWANY SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-86
	Domowe maszyny do szycia Chwytnice stębnowe wahadłowe kompletne z centralnym położeniem szpulki	4944-02
	Wymagania i badania	Zamiast BN-76/4944-02
		Grupa katalogowa 0464

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wymagania i badania chwytaczy stębnowych wahadłowych kompletnych (z bębniem i szpulką) stosowanych w domowych maszynach do szycia.

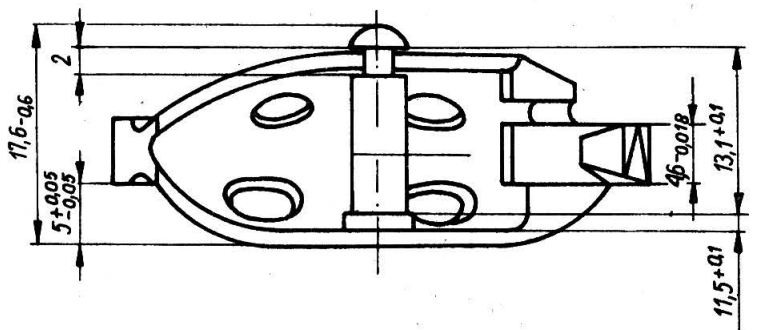
1.2. Terminologia — wg PN-85/P-67021.

1.3. Podział i oznaczenie — wg BN-62/1870-01.

2. WYMAGANIA

2.1. Główne wymiary

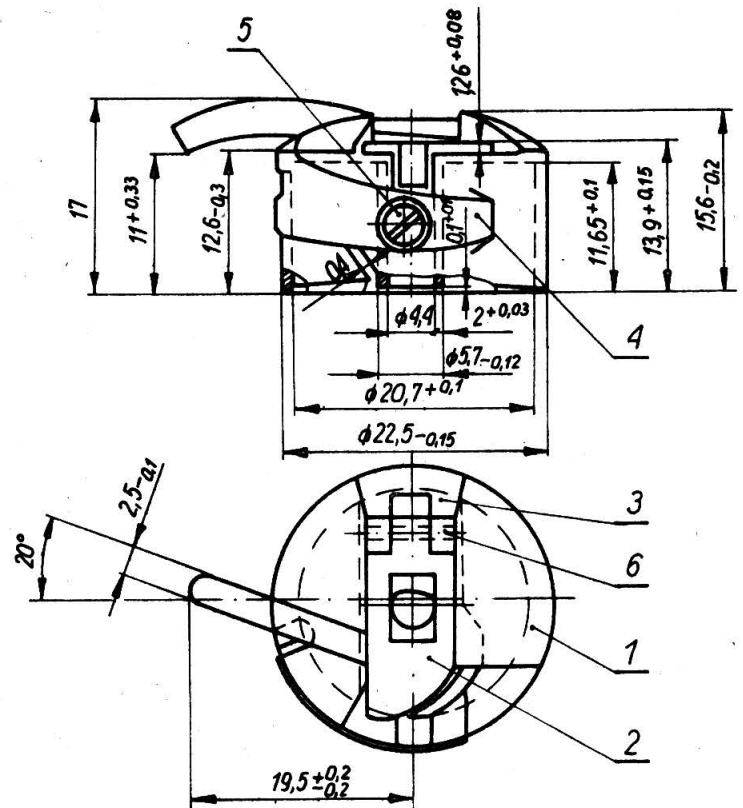
2.1.1. Chwytnice — wg rys. 1.

BN-86/4944-02-1

Rys. 1

2.1.2. Bębenek — wg rys. 2.

BN-86/4944-02-2

Rys. 2

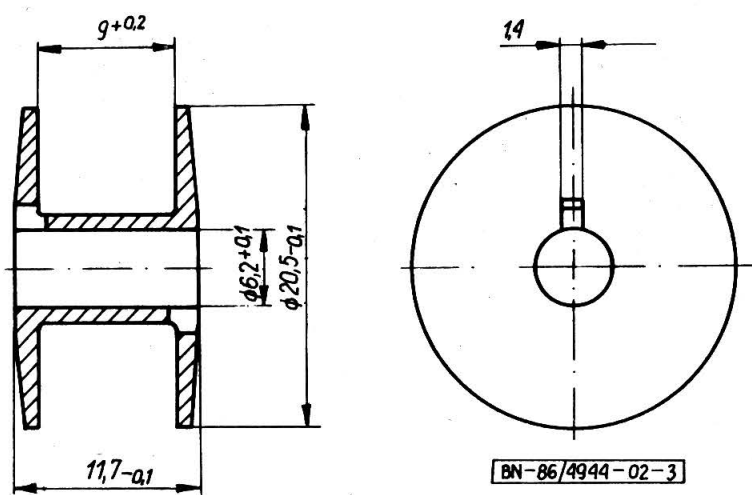
1 — korpus bębniaka, 2 — skrzydełko, 3 — zasuwka, 4 — sprężyna napinająca, 5 — wkręt regulacyjny, 6 — kołek

2.1.3. Szpulki — wg rys. 3.

2.2. Materiał. Na części składowe chwytacza kompletnego zaleca się stosowanie następujących gatunków materiałów:

chwytacz — stal 55 wg PN-75/H-84019,
korpus bębniaka — stal A10x wg PN-73/H-84026,
zasuwka — stal 10 wg PN-75/H-84019,
skrzydełko — stal 45 wg PN-75/H-84019,
wkręt regulacyjny — stal A10x wg PN-75/H-84019,
kołek — stal 45 wg PN-73/H-84019,
sprężyna napinająca — stal 50HS wg PN-74/H-84032,
szpulka — tworzywo sztuczne z grupy kopolimerów styrenu.

Zgłoszona przez Zakłady Metalowe ŁUCZNIK im. Generała Waltera
Ustanowiona przez Dyrektora Ośrodka Badawczo-Rozwojowego PREDOM dnia 23 kwietnia 1986 r.
jako norma obowiązująca od dnia 12 czerwca 1987 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 6/1987, poz. 16)

Rys. 3

Dopuszcza się stosowanie innych materiałów zapewniających właściwe parametry chwytaczy kompletnych.

2.3. Wykonanie. Chwytacze kompletne powinny być wykonane zgodnie z podstawowymi wymiarami i tolerancjami podanymi na rys. 1, 2, 3. Chropowatość powierzchni — wg 2.5. Części składowe chwytacza kompletnego powinny ze sobą współpracować prawidłowo i niezawodnie.

2.4. Twardość. Chwytacz, korpus bębena i poszczególne części bębena oraz wkręty powinny być ulepszone cieplnie lub nawęglane i ulepszone cieplnie.

Twardość poszczególnych części oraz elementów chwytacza kompletnego powinna po odpowiedniej obróbce termicznej osiągać następujące wartości:

chwytacz	— zderzak, cokół, powierzchnie współpracujące bieżni, kołnierz trzpienia	58 ÷ 60 HRC,
	— pozostałe elementy	48 ÷ 54 HRC,
korpus bębena		— min 500 HV,
sprężyna napinająca		— 46 ÷ 52 HRC,
skrzydełko		— 37 ÷ 44 HRC,
zasuwka		— 56 ÷ 64 HRC,
wkręt regulacyjny		— 41 ÷ 47 HRC.

2.5. Chropowatość powierzchni. Wartości liczbowe parametru chropowatości R_a — wg PN-73/M-04251 poszczególnych części i elementów chwytacza kompletnego powinny wynosić:

- dla powierzchni stykających się z przebiegającą nicią 0,16 — 0,04 μm ,
- dla powierzchni współpracujących obrotowo 0,63 μm ,
- dla pozostałych powierzchni 10 — 2,5 μm .

Elementy stykające się z przebiegającą nicią powinny być wykończone tak, aby nie uszkadzały nici w czasie szycia.

2.6. Powłoki ochronne. Chwytacz, korpus bębena, zasuwka i skrzydełko powinny być pokryte powłokami chromowymi zwykłymi Fe/Cr r o minimalnej grubości 5 μm . Sprężynę napinającą zaleca się zabezpieczyć powłoką niklową Fe/Ni5p wg PN-83/H-97006.

Powłoki powinny wykazywać taką przyczepność, aby w wyniku badania nie występowały odwarstwienia,

złuszczenia i pęcherze. Powłoki chromowe i niklowe powinny mieć odcień jednolity, bez nalotów i takich wad jak: odpryski, wżery, przypalenia, zadrapania, narosty, mikrospeknięcia lub miejsca nie pokryte.

Dopuszcza się brak pokrycia powierzchni w miejscach zetknięcia z wieszakiem stosowanym do zawieszania części w czasie pokrywania oraz w otworach przelotowych i nieprzelotowych, przy czym brak pokrycia nie może dotyczyć powierzchni współpracujących i stykających się z przebiegającą nicią.

2.7. Jakość szycia. Chwytacze kompletne powinny być tak wykonane i wykończone, aby zapewniały uzyskiwanie prawidłowych ściegów, w warunkach szycia podanych w p. 4.3.8.

2.8. Trwałość chwytaczy kompletnych powinna wynosić co najmniej 1000 h pracy w warunkach badania wg 4.3.9.

3. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

3.1. Konserwacja. Chwytacze kompletne powinny być zabezpieczone przed korozją tłuszczami obojętnymi. Chwytacze przeznaczone do zbytu należy owinąć dodatkowo papierem antykorozyjnym wg PN-76/P-50450.

3.2. Opakowanie jednostkowe. Chwytacze kompletne przeznaczone do zbytu powinny być pakowane w opakowania jednostkowe z tworzywa sztucznego lub w pudełka tekturowe, o wymiarach przystosowanych do wielkości wyrobu. Przy stosowaniu opakowania jednostkowego z tworzywa sztucznego eliminuje się stosowanie papieru antykorozyjnego.

Na opakowaniu jednostkowym lub nadruku firmowym należy umieścić co najmniej następujące dane:

- oznaczenie chwytacza wg 1.3,
- nazwę lub znak wytwórni,
- rok produkcji.

3.3. Opakowanie zbiorcze. Chwytacze kompletne w opakowaniach jednostkowych przeznaczone do zbytu powinny być pakowane w opakowania zbiorcze w ilości nie większej niż 800 sztuk. Opakowania zbiorcze powinny stanowić skrzynie drewniane lub drewniano-pilśniowe.

Na opakowaniu zbiorczym należy umieścić co najmniej następujące dane:

- oznaczenie chwytaczy wg 1.3,
- nazwę lub znak wytwórni,
- ilość sztuk chwytaczy,
- dopuszczalną liczbę warstw w czasie składowania i transportu.

3.4. Przechowywanie. Zakonserwowane i zapakowane co najmniej w opakowania jednostkowe chwytacze kompletne powinny być przechowywane w zamkniętych i suchych pomieszczeniach, z dala od materiałów sprzyjających korozji i źródeł intensywnie wydzielających ciepło. Przechowywanie chwytaczy kompletnych bez konserwacji i opakowania jest niedopuszczalne.

3.5. Transport. Chwytacze kompletne w opakowaniach zbiorczych należy przewozić suchymi i krytymi środkami transportu.

4. BADANIA

4.1. Program badań

4.1.1. Badania pełne są wykonywane w celu wyczerpującej oceny w następujących wypadkach:

— przy ocenie nowej konstrukcji, albo w przypadku wprowadzenia zmian konstrukcyjnych, materiałowych lub technologicznych mogących mieć wpływ na jakość chwytacza kompletnego,

— przy okresowej kontroli produkcji, która powinna odbywać się nie rzadziej niż 1 raz w roku,

— przy wznowieniu produkcji po przerwie trwającej dłużej niż pół roku.

4.1.2. Badania niepełne. Badaniom niepełnym należy poddać:

— przy bieżącej kontroli produkcji — każdy chwytacz kompletny,

— przy badaniach poprzedzających odbiór partii — próbkę chwytaczy kompletnych wg 4.2.2.

4.1.3. Zakres badań oraz zalecana kolejność badań — wg tablicy.

— mało istotna — tablica lp. 1 negatywne wyniki oględzin.

4.2.4. Wadliwość dopuszczalna W_2

— dla wad istotnych maksimum 1,5%,

— dla wad mało istotnych maksimum 2,5%.

4.2.5. Wybór i stosowanie planów badania. Plan badania jednostopniowy — kontrola normalna wg tabl. 2-A, obostrzona wg tabl. 2-B i ulgowa wg tabl. 2-C PN-79/N-03021. Warunki przejścia z jednego rodzaju kontroli na inny wg PN-79/N-03021 p. 2.4.

4.3. Opis badań

4.3.1. Oględziny zewnętrzne należy przeprowadzić nie uzbrojonym okiem z odległości 0,3 m w świetle rozproszonym o natężeniu światła 300 lux lub za pomocą lupy powiększającej 5×. Oględziny za pomocą lupy należy przeprowadzić w przypadku, gdy oględziny zewnętrzne okiem nieuzbrojonym nasuwają wątpliwości odbioru.

Podczas oględzin zewnętrznych należy sprawdzić:

— prawidłowość współdziałania poszczególnych elementów,

— konserwację i pakowanie na zgodność z wymaganiami 3.1, 3.2,

— wygląd powłok ochronnych na zgodność z wymaganiami 2.6.

Lp.	Rodzaj badań	Zakres badań		Wymagania wg	Opis badań wg
		pełnych	niepełnych		
1	2	3	4	5	6
1	Oględziny zewnętrzne	/	×	2.3 2.6 3.1 3.2	4.3.1
2	Sprawdzenie głównych wymiarów	×		2.1.1 2.1.2 2.1.3	4.3.2
3	Sprawdzenie materiałów	^		2.2	4.3.3
4	Sprawdzenie wykonania	×		2.3	4.3.4
5	Sprawdzenie twardości	×		2.4	4.3.5
6	Sprawdzenie chropowatości powierzchni	×		2.5	4.3.6
7	Sprawdzenie powłok ochronnych	×		2.6	4.3.7
8	Próba jakości szycia	×	×	2.7	4.3.8
9	Sprawdzenie trwałości	×		2.8	4.3.9

4.2. Kontrola jakości

4.2.1. Sposób pobierania próbek — sposobem losowym „na ślepo“ wg PN-83/N-03010, p. 3.4.

4.2.2. Liczność próbek

a) Do badań pełnych należy pobrać próbkę wg 4.2.1, o liczbie odpowiadającej liczności partii przy poziomie kontroli specjalnym S_1 wg PN-79/N-03021.

b) Do badań odbiorczych należy z każdej przedstawionej do odbioru partii pobrać próbkę wg 4.2.1, o liczbie odpowiadającej liczności partii przy poziomie kontroli II ogólnym wg PN-79/N-03021.

4.2.3. Klasyfikacja wad

— istotna — tablica lp. 8 negatywna próba jakości szycia,

Wynik oględzin należy uznać za dodatni, jeżeli spełnione są wymagania ww. punktów.

4.3.2. Sprawdzenie głównych wymiarów należy przeprowadzić za pomocą sprawdzianów lub odpowiednich uniwersalnych narzędzi mierniczych, zapewniających dokładność pomiaru odpowiednią do tolerancji wymiarów.

4.3.3. Sprawdzenie materiałów wykonuje się tylko w przypadkach spornych i mogą być to badania niszczące.

4.3.4. Sprawdzenia wykonania należy przeprowadzić poprzez sprawdzenie współpracy poszczególnych elementów. Wynik badania należy uznać za dodatni, jeżeli są spełnione wymagania podane w 2.3.

4.3.5. Sprawdzenie twardości należy przeprowadzić metodą Rockwella, zgodnie z PN-78/H-04355, zaś bębena metodą Vickersa wg PN-78/H-04360. Wynik badania należy uznać za dodatni, jeżeli twardość odpowiada wartościom podanym w 2.4.

4.3.6. Sprawdzenie chropowatości powierzchni przeprowadza się przez porównanie z wzorcami gładkości, w przypadkach wątpliwych pomiar gładkości należy wykonywać za pomocą mikroskopu metodą Schmalza. Wynik badania należy uznać za dodatni, jeżeli chropowatość powierzchni odpowiada wymaganiom wg 2.5, a w czasie próby szycia wg 4.3.8 nie stwierdza się zrywania i strzępienia nici.

4.3.7. Sprawdzenie powłok ochronnych. Przyczepność powłoki sprawdzić wg PN-79/H-04607. Grubość powłoki sprawdzić wg PN-76/H-04623. Wynik próby należy uznać za dodatni, jeżeli spełnione są wymagania wg 2.6.

4.3.8. Próba jakości szycia w przypadku badań pełnych oraz badań niepełnych chwytaczy kompletnych przeznaczonych do zbytu, powinna być wykonywana na maszynie takiego modelu, do której jest przeznaczony chwytacz, na wszystkich rodzajach ściągów jakimi dysponuje maszyna, w zakresie całej bezstopniowej regulacji prędkości szycia, w warunkach szycia w zakresie doboru igły i nici do rodzaju zszywanego materiału, doboru stopki i płytki ścięgowej do określonego rodzaju ścięgu, regulacji docisku stopki, naprężenia nici, prowadzenia nici, prędkości szycia i parametrach ścięgu, zgodnie z wytycznymi podanymi przez producenta maszyn w instrukcjach obsługi, przy czym musi być zapewniony luz między sprężynką zabieraka, a zderzakiem chwytacza, pozwalający na swobodne przechodzenie nici górnej.

W przypadku bieżącej kontroli produkcji chwytaczy kompletnych i maszyn produkowanych przez jedną wytwórnę, próba jakości szycia chwytacza pokrywa się z próbą jakości szycia maszyn kompletnych wg BN-84/4944-01/04 p. 4.4.2. Wynik próby należy uznać za dodatni, jeżeli w czasie szycia nie będzie występować zrywanie i strzępienie nici, a wiązanie ścięgu będzie prawidłowe.

4.3.9. Sprawdzenie trwałości chwytaczy kompletnych przeprowadza się podczas sprawdzania trwałości maszyn, zgodnie z BN-84/4944-01/04 p. 4.4.10.

Ocena wyników badania — wg BN-84/4944-01 p. 4.4.10.4.

4.4. Ocena wyników badań

4.4.1. Ocena badań pełnych. Wyniki badań pełnych należy uznać za dodatnie, jeżeli wszystkie badane chwytacze kompletne przejdą z wynikiem dodatnim wszystkie badania wymienione w tablicy, kol. 3.

4.4.2. Ocena badań niepełnych. W przypadku bieżącej kontroli produkcji wynik badania należy uznać za dodatni, jeżeli każdy chwytacz kompletny przejdzie z wynikiem dodatnim próby wg tablicy, kol. 4.

W przypadku badań kontrolno-odbiorczych, wyniki badań należy uznać za dodatnie, jeżeli stwierdzona w wyniku tych badań liczba sztuk niedobrych w próbie nie przekroczy liczby kwalifikującej wg PN-79/N-03021, dla wadliwości dopuszczalnych, określonych w p. 4.2.4.

4.5. Zaświadczenie producenta o wynikach badań pełnych. Na życzenie odbiorcy producent zobowiązany jest przedstawić wyniki ostatnio przeprowadzonych badań pełnych.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Zakłady Metalowe ŁUCZNIK im. Generała Waltera, Radom.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-76/4944-02

- pozostawiono w normie jedną wersję wymiarową chwytacza kompletnego,
- rozszerzono zakres postanowień dotyczących próby szycia i powłok ochronnych,
- wprowadzono postanowienia dotyczące trwałości chwytaczy kompletnych.

3. Normy i dokumenty związane

- PN-78/H-04355 Pomiar twardości metali sposobem Rockwella. Skala A, B, C i F
- PN-78/H-04360 Pomiar twardości metali sposobem Vickersa przy obciążeniu 9,8 do 980 N (1 do 100 kG)
- PN-79/H-04607 Ochrona przed korozją. Elektrolityczne powłoki metalowe. Określanie przyczepności metodami jakościowymi
- PN-76/H-04623 Ochrona przed korozją. Pomiar grubości powłok metalowych i konwersyjnych metodami nieniszczącymi
- PN-75/H-84019 Stal węglowa konstrukcyjna wyższej jakości ogólnego przeznaczenia. Gatunki
- PN-73/H-84026 Stal automatowa. Pręty, walcówka i drut. Wymagania i badania

- PN-74/H-84032 Stal sprężynowa (resorowa). Gatunki
- PN-83/H-97006 Ochrona przed korozją. Elektrolityczne powłoki niklowe, niklowo-chromowe i miedziowo-niklowo-chromowe na stali
- PN-73/M-04251 Struktura geometryczna powierzchni. Chropowatość powierzchni. Określenia podstawowe i parametry
- PN-83/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbek
- PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania
- PN-76/P-50450 Papiery i kartony antykorozyjne
- PN-85/P-67021 Domowe maszyny do szycia. Chwytacze stębnowe wahadłowe z centralnym położeniem szpulki. Terminologia
- BN-62/1870-01 Chwytacze maszyn szyjących. Zasady klasyfikacji
- BN-84/4944-01/04 Elektryczne przyrządy powszechnego użytku. Domowe maszyny do szycia. Wymagania i badania uzupełniające oraz program badań
- 4. Zalecenia międzynarodowe i odpowiedniki w normach zagranicznych** (odpowiedniki w zakresie głównych wymiarów)
- CDPT 32.5/1969 Nahmaschinen Greifer, schwigend mit Führungsbahn. Hauptabmessungen
- TGL 45-12648/1976 Nahmaschinen Greifer, schwigend mit Führungsbahn. Hauptabmessungen

UNI 3876 Macchine per cucire di uso domestico Navetta completa.
 Parti componenti e dimensioni di accoppiamento
5. Porównanie z zaleceniami CDPT 32.5/1969. Chwytnice kompletne wg niniejszej normy są zamiennie z chwytaczami wg zaleceń CDPT 32.5/1969 i TGL 45-12648, pomimo nieznacznych różnic w zakresie podstawowych wymiarów niżej podanych:

chwytnica	CDPT 32.5/1969	BN-85/4944-02
średnica zewnętrzna bieżni	42,6 _{-0,04}	42,575 _{-0,035}
grubość bieżni	4,61 _{-0,03}	4,6 _{-0,018}
średnica trzpienia	4,39 _{-0,02}	4,4 _{-0,048}
wysokość robocza trzpienia	13,2 _{+0,05}	13,1 _{+0,1}
odległość bieżni od spodu	5,17 _{-0,1}	5 _{+0,05} _{-0,05}
bębenek		
średnica zewnętrzna	22,4 h11	22,5 _{-0,15}
średnica wewnętrzna	20,7 H11	20,7 _{+0,1}

średnica zewnętrzna piasty	5,7 h11	5,1 _{-0,12}
średnica otworu piasty	4,4 H9	4,42 _{+0,03}
odległość czola od dna korpusu	11,75 H11	11,65 _{+0,1}
szerokość zaczepu	2,5	2,5 _{-0,1}
odległość zaczepu od osi	18,8	19,5 _{+0,2} _{-0,2}

szpulka		
średnica zewnętrzna talerzyków	20,5 h11	20,5 _{-0,1}
otwór piasty	6,16 F9	6,2 _{+0,1}
szerokość kanałka	1,4	1,4
wysokość całkowita	11,9 h11	11,7 _{-0,1}

6. Symbol wg SWW — 0673-996.

7. Autorzy projektu normy — inż. Zygmunt Kundys i Marian Banaszkiwicz — Zakłady Metalowe ŁUCZNIK im. Generała Waltera, Radom.